

EL PLA D'ACOLLIDA DE CENTRE

Una proposta intercultural del tractament a la diversitat

**Assutzena Miguel i Muñoz
Universitat Oberta de Catalunya
Curs 2.000-2.001
Consultora: Irene Puig Pi**

ÍNDEX

1. Introducció	3
1.1. Justificació	4
1.1. Àmbit d'intervenció	5
1.2. Objectius i metodologia de treball	7
2. Descripció del context	
2.1. Entorn socio-cultural	12
2.1. Característiques generals del Centre	13
2.2. Procedència de l'alumnat del Centre	15
2.3. Demanda i perspectives de futur	16
3. Referents teòrics: per una educació intercultural	
3.1. Descripció de la situació actual	17
3.2. Les respostes educatives davant la diversitat cultural	18
3.3. Necessitat del tractament intercultural dels continguts escolars	23
4. Desenvolupament del Projecte	
4.1. Detecció de necessitats i primers contactes	25
4.2. Marc referencial	28
4.3. Pla de treball amb la Comissió	29
4.4. Intervenció amb altres estaments i professionals	30
4.5. Aspectes a tenir en compte en elaborar el Pla d'Accollida	
4.6. Aspectes recollits dins el Pla d'Accollida	
4.3.1. Aspectes organitzatius	
1. Matriculació	
2. Adscripció al curs	
3. Accollida i relació entre la fa	
4. Llengua	
5. Recursos	
5.1. Recursos interns	
. Suports dins l'aula	
. Agrupaments flexibles	
. Desdoblaments de grups	
. Atenció individualitzada	
. Aula E.E.	
5.2. Suports externs	
. Psicopedagog EAP	

- . Mestre Compensatòria
- . Treballadora Social EAP
- . Treballadora Social Ajuntament
- . Formació professorat
- 5.3. Coordinacions
 - . Verticals
 - . Horitzontals
- 4.3.2. Estratègies d'aula
- 1. L'acollida
- 2. Organització i funcionament de la classe
- 3. Planificació de l'escolarització
 - . Observació inicial
 - . Planificació de les activitats
- 4. Activitats
 - . Treball per Projectes
 - . Treball per Racons
 - . Treball per Tallers
 - . Organitzar sessions d'explicar contes
 - . Les assemblees
- 5. Conclusions i propostes de futur
 - 5.1. Intervenció assessora
 - 5.2. Avaluació amb l'Equip Directiu
 - 5.3. Avaluació amb l'EAP
 - 5.4. Avaluació amb el grup de treball
 - 5.5. Propostes de futur
 - 5.6. Altres propostes de futur
- 6. Valoració personal
- 7. Referències bibliogràfiques
- 8. Annexos
- 9. Certificació

1. INTRODUCCIÓ

La necessitat de què tot el sistema educatiu contempli i doni resposta a la diversitat real de l'alumnat constitueix un concepte clau que impregna tota la Reforma d'una manera o altra.

La diversitat s'ha convertit en un dels conceptes nuclears del sistema educatiu. La diversitat fa referència no només a la manera de donar resposta educativa adequada al conjunt d'alumnes, d'acord amb la varietat dels seus interessos, motivacions, capacitats, preparació, ritmes d'aprenentatge, ... sinó també a creences, actituds i valors. Per tant, la proposta que ens fa l'actual sistema educatiu és una proposta ambiciosa i complexa, que demana una actitud del professorat molt favorable i que requereix que l'estructura del centre es posi al seu servei per tal de fer-la possible.

La diversitat en si mateixa no és nova, el que és nou és la rellevància que en l'actualitat ha adquirit. Fins fa poc un docent efectiu era aquell que aconseguia assimilar la totalitat del seu alumnat a un model únic i homogeni. En canvi ara la intenció és una altra. Es tracta de preservar la diferència perquè s'entén que des d'ella l'alumnat serà més receptiu a les diferents possibilitats de coneixements i habilitats que li ofereix el sistema.

L'opció per un model comprensiu i inclusiu que obliga els centres educatius a planificar una oferta atenta a aquesta diversitat complexa de l'alumnat, l'atenció a l'educació integral en tots els àmbits i l'obertura curricular, atribueix al professorat un paper de gran responsabilitat dins el procés educatiu en el qual no sembla haver-hi cap límit, especialment pel que fa als aspectes psicopedagògics.

D'aquí la necessitat de suport i assessorament a la tasca docent, tant pel que fa a atendre aquells alumnes que pateixen algun tipus de discapacitat o que presenten més dificultats en el procés d'aprenentatge, com per a l'atenció a la diversitat en general i per a afavorir la resposta educativa més adequada per a tot l'alumnat, que, en gran part, és encomanada al psicopedagog, ja sigui professor del centre o membre de l'EAP.

Ajudar el professorat a atendre la diversitat de necessitats que presenta l'alumnat exigeix per part del psicopedagog, una planificació acurada de la intervenció psicopedagògica, que ha de permetre actuacions ajustades a les característiques d'aquest alumnat i a les demandes del professorat, en aquest cas, una actuació dirigida a l'elaboració del Pla d'Accollida de Centre.

1.1. JUSTIFICACIÓ

El plantejament d'aquest treball és fruit de la necessitat sentida al Centre on treballa com a docent en relació a l'atenció a l'alumnat provinent d'altres països que s'incorporen tard al nostre sistema educatiu. Sorgeix de la constatació de la preocupació, inseguretat i, de vegades, "incomoditat" del professorat davant l'arribada d'alumnat estranger (de vegades escolaritzat ja al seu país d'origen i d'altres no). Crec amb sinceritat que, en l'actualitat, aquest alumnat està ben atès al Centre, però que és necessari dotar de reflexió, coherència, continuïtat i sistematicitat les diferents actuacions que es duen a terme. És per això, junt amb la incidència que té la necessitat d'adaptació dels centres a la realitat actual canviant de la nostra societat, que el curs passat (1.999-2.000) l'equip docent es va plantejar la conveniència d'elaborar un **Pla d'Acollida de Centre** que recollís i integrés aquestes actuacions, així com d'altres possibles i que encara no es duen a terme, i els recursos, tant propis com externs, per a fer-les possibles.

Treballa en una escola pública que, per les seves característiques (existència de diferents polígons industrials, bona xarxa de comunicacions, ...), ha afavorit l'arribada progressiva de treballadors immigrants i la consegüent integració dels seus fills en el nostre sistema educatiu, la qual cosa genera una creixent multiculturalitat. Aquesta situació nova ha plantejat problemes educatius nous i ens obliga a redefinir des de coordenades diferents el paper de l'escola enfront d'aquesta realitat.

En l'actualitat en el Centre més d'un 10% de l'alumnat és magrebí (ha vingut en 3 anys). També hi ha un bon nombre d'alumnes sudamericans, principalment d'Argentina, de l'antiga europa de l'est, principalment de Bulgària, i algunes famílies gitanes. El 93 % de l'alumnat és de parla no catalana.

En abordar el tema de com tractar la diversitat cultural a l'escola ens hem trobat que no era una tasca gens fàcil, ja que s'hi interrelacionen força quantitat de variables, tant de tipus cultural, com ideològiques, socials, didàctiques, organitzatives i, inclús, polítiques.

Ens hem trobat amb la necessitat d'adaptar l'organització del centre a aquest alumnat: atenció per part de la mestra d'EE, grups de suport en Llengua Catalana (més endavant, aquests alumnes d'entendre i expressar-se en català s'introdueix el castellà) i Matemàtiques, fent acumular hores en un mestre per tal de poder fer aquests grups, recerca i adaptació de materials, preparació d'activitats específiques a part de les del grup-classe, adaptació de diferents aspectes del currículum: objectius, continguts, avaluació, metodologia, ..., canvis en la manera d'entendre el procés d'ensenyament/aprenentatge, classes de reforç un cop la setmana i en col.laboració amb t,... En un altre ordre de coses, dificultats per a realitzar entrevistes amb les famílies, manca de recursos econòmics d'aquestes per a fer sortides o anar de colònies, dur material escolar, adquirir llibres de text, negativa a fer segons quines activitats, dificultats a l'hora de formalitzar la matrícula, ...

Junt amb aquestes necessitats de tipus organitzatiu, la presència d'alumnes estrangers obliga els docents a treballar en les seves aules valors i actituds favorables a una valoració de la diversitat i del diàleg i la solidaritat intercultural i a una actitud contrària a tota mena d'exclusió, així com a una formació permanent específica sobre aquests temes, i als centres, a ampliar la seva concepció d'atenció a la diversitat de l'alumnat, a assumir els principis de la interculturalitat i a dotar-se d'una estructura i un funcionament que la faci possible.

Tots aquests problemes fan necessària la intervenció del psicopedagog i m'han permès entendre i posar en pràctica aspectes i coneixements sobre l'assessorament a equips docents i l'atenció a la diversitat de gran interès formatiu per a mi.

1.2. ÀMBIT D'INTERVENCIÓ

Com ja he dit més amunt, l'origen d'aquest treball està en la necessitat de reflexió, renovació i adequació de les pràctiques educatives que en l'actualitat es duen a terme al Centre com a conseqüència de la consciència compartida de trobar-nos en una societat multicultural. Un fet, d'altra banda, quasi tan antic com el de l'existència de l'ésser

En el treball a l'Escola m'he adonat que la majoria de mestres viu amb inquietud la presència d'aquest alumnat, fan tota una sèrie d'actuacions, però sense una preparació específica i sense un marc teòric-conceptual a compartir i que guiï aquestes actuacions.

Abordar el tema del tractament de la diversitat cultural a l'escola no és fàcil. I abans d'emprendre accions cal reflexionar i situar el tema des de tota la seva complexitat. El pluriculturalisme ultrapassa l'àmbit escolar i dóna lloc a actituds i posicionaments passionals de tots els directament implicats en aquest procés.

Acollir alumnes d'incorporació tardana no és una activitat que permeti la improvisació o que es pugui fer de qualsevol manera. Cal dotar-nos, com a professionals que som de l'educació, dels referents teòrics, de la formació, de les estratègies, eines i recursos i de les capacitats que ens permetin actuar amb rigor, coherència, competència, respecte, percepció i reflexió i, sobretot, amb capacitat ràpida d'adaptació.

Una de les primeres dificultats amb què es troba tant l'alumnat com el professorat és la comunicació. La llengua és una de les barreres més importants i no sempre és fàcil substituir els elements lingüístics pels no lingüístics que siguin entenedors.

Els aspectes relacionals també tenen una gran importància. El nouvingut desconeix l'espai físic, les normes de relació que regeixen la vida de la classe i del Centre, i el paper del docent.

La relació família-escola és imprescindible, tant per a donar a conèixer el funcionament a família com per conèixer les expectatives que en té vers els fills. Però amb la majoria de les famílies aquesta relació és poc fluida, o fins i tot inexistente, com a conseqüència del tancament en el propi grup en què viuen, el desconeixement de la llengua, la concepció diferent de com s'han d'educar els fills, els hàbits familiars

Sigui com sigui, l'escolarització d'aquest alumnat ens obliga als professionals de l'educació a cercar accions pedagògiques, a acceptar de forma positiva aquest repte. Cal que aquesta actitud trascendeixi la individualitat, que sigui col·lectiva, que estigui present en tots els elements de la comunitat educativa.

Això obliga, especialment a l'equip docent, a obrir un espai per a la reflexió i la on es comparteixin responsabilitats, s'assumeixi el fet multicultural i es prenguin mesures metodològiques i organitzatives. D'aquí la necessitat de l'elaboració d'un Pla d'Acollida de Centre que reculli i integri diferents actuacions i recursos que facin possible l'atenció de l'alumnat nou vingut, així com la seva adaptació i integració. I d'aquí, també, la conveniència de la presència del psicopedagog, que orienti i estimuli

A part de l'atenció a l'alumnat estranger, entenc que el Pla d'Acollida també en actuacions que permetin a tot l'alumnat del Centre ser educat de manera que disposi, tant en el present com en el futur, dels instruments bàsics que li permeti entendre i aprofitar aquesta diversitat cultural com a riquesa i font de coneixement. Amb aquesta intenció s'han inclòs aspectes que atanyen a tot l'alumnat.

Així, doncs, aquest assessorament sobre el Pla d'Acollida pretén ser una base, un punt de referència teòric i pràctic del treball del professorat i una eina vàlida per a educar l'alumnat en els valors bàsics per a una convivència cada vegada més difícil d'aconseguir per l'existència de nous fenòmens i paràmetres que, degut a la seva ràpida implantació, fan difícil, de vegades, la seva assimilació per part de les múltiples sensibilitats presents en la nostra societat. Té, doncs, una doble finalitat: dotar al Centre

d'una eina que li permeti sistematitzar i dotar de coherència actuacions que facilitin la integració del nou alumnat i al professorat d'una eina que li permeti educar en la convivència i superar les pors i les angoixes que aquesta situació li provoca.

La base teòrica que inspira aquest treball és doble. Per una banda, l'enfocament constructivista de l'assessorament psicopedagògic i, per una altra, la perspectiva de

En l'elaboració del PdA, que té una vessant socialitzadora, interactiva i harmonitzadora entre diferents cultures, sembla obvi que aquesta consideració social del constructivisme i de l'interculturalisme és bàsica.

El que he dut a terme és un treball d'assessorament i col·laboració amb l'equip docent per tal d'engegar i elaborar aquest Pla d'Accollida que doni forma, cos, a les diferents actuacions que, per tal d'atendre a aquest alumnat, s'hagin de dur a terme. És, per tant, aquest treball, un projecte d'implicació.

Entenc que en aquest àmbit la tasca a fer com a professional de la psicopedagogia és important, he intentat aportar eines i propostes que poden millorar la pràctica educativa, tant en el camp de la prevenció com en el del tractament.

1.3. OBJECTIUS I METODOLOGIA DEL TREBALL

Objectiu principal

. Impulsar, orientar, coordinar i fer el seguiment de les tasques relatives a l'elaboració del Pla d'Accollida de Centre.

Objectius específics

. Conèixer i fer conèixer les experiències i les idees prèvies del professorat pel que fa a la vida i la pràctica educativa que es duu a terme en l'actualitat al Centre, tenint present la presència multicultural, així com els recursos amb els que compta o pot comptar.

. Ajudar el professorat a superar les pors, angoixes o preocupacions que aquesta situació provoca.

. Proporcionar elements de reflexió i debat sobre la pròpia pràctica educativa des dels principis de la interculturalitat.

. Facilitar elements per a l'elaboració del Pla d'Accollida des d'una perspectiva intercultural.

. Establir una dinàmica que afavoreixi la comunicació positiva entre els membres de la comissió de treball, la col·laboració conjunta i l'orientació del treball del grup.

Metodologia

La realitat social del nostre entorn i l'actual sistema educatiu obliguen (com ja he dit més amunt) al professorat, tingui o no alumnes de col·lectius socioculturals minoritaris, a treballar a les seves aules continguts, valors i actituds favorables a una valoració positiva de la diversitat i el diàleg, així com a una actitud d'exclusió. Això implica un canvi en les actituds del professorat i de l'alumnat, la qual cosa hauria de comportar una transformació de l'entorn més immediat: l'aula i el Centre.

Aquest assessorament ha pretès afavorir una transformació del Centre i de la pràctica educativa que s'hi desenvolupa, es tracta d'un assessorament orientat cap a l'acció basat en la pràctica amb la finalitat de capacitar els docents en la millora d'aquesta pràctica. Ha pretès la facilitació de la innovació educativa. He entès que la metodologia més escaient per a dur-lo a terme és l'anomenada Investigació-Acció.

Tot i que en algun moment ha presentat elements formatius, en realitat les característiques de la relació d'assessorament han fet que el tipus de qüestions sobre les quals s'ha treballat estiguin en el camp de la innovació, en aquell terreny de reflexió i acció en què els centres analitzen la seva pràctica i cerquen maneres de millorar-la. Perquè crec que, en el fons, la tasca dels assessors és la de donar suport als centres educatius en les seves iniciatives de millora.

He escollit aquesta metodologia perquè:

- . permet un procés d'autoreflexió dels diferents estaments de la comunitat educativa, en
- . permet conèixer què fa el Centre i el professorat respecte la creixent diversitat cultural del seu alumnat
- . possibilita una reflexió continuada sobre el que es fa i els canvis que s'hi van introduint
- . tots els agents educatius hi són implicats: Centre, docents, alumnes, famílies, psicopedagoga
- . proposa un canvi i una millora de la realitat socio-educativa i dels membres que hi participen
- . permet una avaluació contínua i continuada
- . permet la participació i l'assumció de responsabilitats de tots els implicats (cadascun en la part que li correspon)

Així mateix, he optat per un model constructivista, interaccionista i contextual de l'assessorament psicopedagògic amb la intenció d'abordar aquesta intervenció des d'una perspectiva global, amb el referent d'objectius a assolir a llarg termini: el desenvolupament del Centre i de l'alumnat, i l'autonomia en el professorat. Per tant, assolint una posició de col·laboració, entrant en el sistema-centre i ampliant la implicació i col·laboració amb els diferents subsistemes del Centre (C Equip Directiu i Cicles), per tal d'avançar en el treball compartit.

He pretés una intervenció adaptada a la realitat i possibilitats del Centre sentit per al professorat, ja que és l'element clau per a possibilitar els canvis.

Les funcions desenvolupades han estat les següents:

- . Participar de forma directa i activa en l'elaboració i seguiment del PdA. Més endavant aquesta participació caldrà fer-la extensiva a l'avaluació del document.
- . Proporcionar una interpretació positiva de l'elaboració del PdA: fer veure que no es parteix del no res, sinó d'una pràctica i que la seva explicitació i posada en comú -la millor encara.
- . Proporcionar estratègies d'elaboració i revisió.
- . Partir de l'anàlisi i reflexió del que fa el Centre i sobre la pràctica educativa i a partir d'aquesta realitat formular noves propostes d'actuació. (Es tracta d'ajudar el Centre i els docents a definir-se la seva actuació i a modificar-la en aquells aspectes que es consideri necessari).
- . Fer de pont entre el coneixement psicopedagògic i la pràctica del Centre i dels docents. Relacionar allò que es fa amb allò que es pretén fer, amb la forma com es treballa i s'avalua. És a dir, anar de la realitat del Centre al PdA i a l'inrevés, entenent els supòsits en els que es recolza i utilitzant-los per a fonamentar les actuacions que es realitzen.
- . Detectar possibles mancances formatives del professorat i orientar-lo, assessorar-lo i aportar informació adient.
- . Promoure experiències de treball satisfactòries que motivin a continuar.

De l'opció d'aquesta metodologia i del model d'assessorament s'han després les

El Centre té una dinàmica de treball per Comissions (en les que intervé, com a mínim un membre de cadascun dels 4 Cicles) per treballar projectes o aspectes que afecten tota l'escola. Per tant, l'elaboració del Pla d'Accollida s'ha dut a terme d'aquesta manera, ja que no fer-ho hauria estat imposar un mètode de treball que li és aliè.

Procediment seguit:

- . Recerca bibliogràfica, tant per a establir el marc teòric-conceptual del treball, com per a conèixer altres experiències d'altres centres.
- . Treball conjunt amb l'Equip Directiu del Centre: establiment d'objectius, metodologia a seguir, continguts a treballar, periodicitat de les reunions de treball, membres que formaran part de la Comissió de treball, desenvolupament del treball en equip, ...
- . Treball conjunt amb la psicopedagoga de l'EAP de la zona.
- . Contacte amb el Centre de Recursos Pedagògics de l'Alt Penedès per a obtenir informació sobre l'existència d'altres centres amb les mateixes necessitats que el CEIP i poder-hi establir contacte i intercanviar informació i experiències, així com material ja existent.

- . Contacte amb l'IES de la població i destí natural de l'alumnat del Centre, per conèixer a i integració del seu alumnat que presenta les mateixes característiques que el nostre, i poder dur un treball paral·lel.
- . Coordinació amb el mestre de Compensatòria de zona
- . Anàlisi i revisió dels documents elaborats pel Centre (PEC, PAT, PCC, RRI, per tal de conèixer com entén el tema de l'atenció a la diversitat i quin és el nivell de participació i implicació dels diferents sectors.
- . Anàlisi i revisió de la informació i material ja existent al centre sobre l'atenció a aquest alumnat fruit d'assessoraments anteriors sobre la cultura islàmica, realitzats per personal del SEDEC.
- . Realització d'una entrevista a l'alumnat de Cicle Superior provinent d'altres països, per tal de conèixer amb quines dificultats es va trobar quan va arribar, quines de les accions que va dur a terme el Centre li va afavorir la seva adaptació, què li va resultar més fàcil i què més difícil, així com a les seves famílies, i que pugui fer propostes
- . Realització d'una enquesta inicial als membres del Consell Escolar per tal de recollir informació de tots els estaments de la comunitat educativa: conèixer què hauria d'incloure, a què hauria de donar resposta el PdA, grau d'implicació, ...
- . Treball dins la Comissió d'elaboració del PdA:
 - Realització d'una enquesta inicial als membres de la Comissió (jo inclosa), i l'Equip Directiu per tal de conèixer quines són les seves preocupacions, necessitats, mancances, actituds, expectatives, ... sobre el Pla d'Acollida i dels recursos amb comptar.
 - Establiment del calendari de reunions.
 - Posada en comú sobre les accions que el Centre, des de la vessant organitzativa, duu a terme.
 - Posada en comú i anàlisi de les accions que cada mestre duu a terme amb el seu alumnat.
 - Establiment dels objectius (clars, ben definits i abastables, tant pel Centre com pel grup de treball).
 - Establiment dels procediments a seguir (també clars i abastables).
 - Establiment dels criteris d'avaluació (queden especificats més endavant).
 - Lliurament de literatura rellevant sobre el tema per tal de compartir un mateix marc teòric-conceptual, així com d'informació d'experiències d'altres centres.
 - Proporció al professorat d'una informació sintètica, clara i entenedora sobre les diferents propostes educatives davant la diversitat cultural i els problemes de l'alumnat estranger.
 - Lectura i comentari d'aquesta literatura i informació.
 - Anàlisi i reflexió de la pròpia pràctica i la del Centre.

- Lliurament de proposta d'elements que hauria d'incloure el PdA, de manera que pugui ser utilitzada com a guió de treball.
- Elaboració conjunta de propostes de noves actuacions.
- Concreció de propostes d'actuació i d'activitats a dur a terme i recull de les mateixes sobre el paper.
- Lliurament de la redacció dels aspectes acordats.
- Discussió en Cicles dels aspectes consensuats.*
- Avaluació (dels criteris abans establerts):
 - . del funcionament del grup de treball,
 - . del grau de satisfacció de cada participant respecte a la consecució dels objectius proposats,
 - . de l'adequació de les propostes de treball a les necessitats del Centre,
 - . dels aspectes encara no resolts.

*Paral·lelament, a mida que s'ha anat avançant en l'elaboració del Pla, els aspectes consensuats s'han discutit en els diferents Cicles, per a què aquests els coneguessin i poguessin fer les aportacions que creien oportunes i que s'han debatut posteriorment a la Comissió. Si les aportacions fetes haguessin variat molt de les proposades per la Comissió hauria calgut plantejar-ne el contingut en una reunió de tot l'equip docent.

2.2. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DEL CENTRE

El Centre és una escola de doble línia, que atén alumnes d'Educació Infantil (2n Cicle) i Primària, amb una ràtio de 21 alumnes per aula.

L'equip de mestres és força estable. En general, hi ha un bon ambient, tant en la relació entre docents com en el treball. Aquest equip, tot i que acostumat a treballar en equip, el crec, en general, mancat d'un hàbit continuat de reflexió, aprofundiment i discussió de la pròpia pràctica educativa. Això fa que els canvis que s'hi produeixen siguin bàsicament formals i tinguin poca incidència en les relacions senyament/aprenentatge que s'estableixen a l'aula i en la cultura de Centre.

L'edifici té una estructura que no facilita la coordinació. Està format per diferents edificis, fruit de l'augment de l'alumnat. En canvi, té un aspecte agradable pel que fa a ambientació i té força recursos materials (fotocopiadora, fax, escaner, ordinadors, multicopiadora, plastificadora, enquadernadora, ...) i estructurals (aula d'informàtica, aula de música, aula de psicomotricitat, dutxes i vestidors, aula de logopèdia, aula de plàstica, menjador, ...)

Globalment la relació amb l'AMPA és bona. L'Equip Directiu es reuneix amb ella preceptivament 1 cop per trimestre i sempre que hi ha aspectes a tractar, i la Comissió de Festes, formada per mestres de tots els Cicles, cada vegada que hi ha una celebració al Centre (normalment 3 vegades en un curs escolar).

La relació entre l'escola i l'EAP és cordial i fluïda, però crec que s'aprofundeix poc en els aspectes pedagògics. L'EAP fa anys que intervé a l'escola. La majoria de demandes fetes han estat centrades en dificultats d'aprenentatge o de conducta d'alumnes: atenció a alumnes de diversos cursos amb presència d'algun tipus de trastorn o de dificultat d'aprenentatge, treball amb la mestra d'Educació Especial i col·laboració amb les mestres de Parvulari. Així com la participació en assessoraments sobre valors i en la Comissió de treball sobre l'elaboració del Pla d'Acció Tutorial.

Aspectes organitzatius:

Existeix l'Equip de Coordinació, format per l'Equip Directiu i un Coordinador de cada Cicle (4), 7 membres en total. Aquest equip assegura la connexió entre els diferents cursos de l'escola, recull i treballa les propostes tant de la Direcció com dels diversos Cicles i pren decisions que afecten tot el Centre. Aquests acords són tant de caire organitzatiu com pedagògic. Es reuneix setmanalment.

Setmanalment també es reuneix l'Equip de Cicle, format pels tutors dels diferents cursos que el componen i mestres sense tutoria que atenen alumnes d'aquest Cicle.

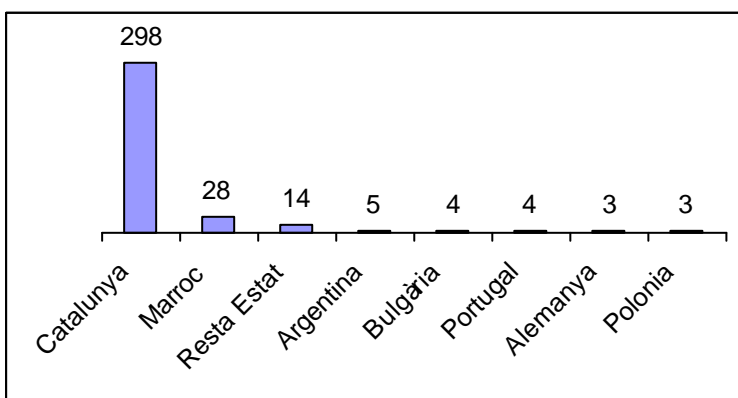
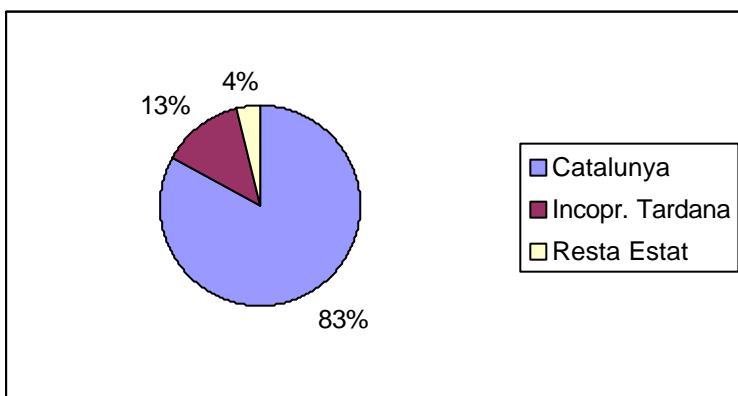
, les Matemàtiques, l'avaluació, la cultura islàmica i dinàmica de gups, dins el Pla de Formació de Professorat de Zona.

Altres aspectes:

Des d'el curs 1.995-96, el Centre duu a terme un treball de coordinació amb l'IES i escola d'una població veïna, amb les que ha constituït una ZEO, és a dir, una Zona d'Escolarització Obligatòria. Aquest treball es duu a terme des de diferents àmbits: gestió, tutoria i currículum. Amb la intenció de concretar-los més endavant en els següents objectius:

- . Constitució i formació d'una Comissió Permanent de coordinació (en l'actualitat aquesta coordinació la duen a terme els directors dels Centres)
- . Elaboració d'un Pla Anual de Zona
- . Elaboració d'un Projecte Educatiu de Zona.

2.3. PROCEDÈNCIA DE L'ALUMNAT DEL CENTRE

Coll (1.996).

Es concreta en:

- . Impulsar, orientar, coordinar i fer el seguiment de les tasques relatives a l'elaboració
- . Mes endavant, quan estigui completament elaborat, i s'implementi, caldrà fer el seu seguiment quant a avaluació i revisió, introduint modificacions, si cal. (I es durà a terme amb posterioritat a la realització d'aquest Practicum)

3.2. LES RESPOSTES EDUCATIVES DAVANT LA DIVERSITAT CULTURAL

Tot i que les polítiques multiculturals s'inscriuen en una concepció global del tractament a la diversitat cultural, el cert és que la major part de la població escolar de nacionalitat estrangera que hi ha en aquests moments a les escoles procedeix de la immigració de països del "tercer món", del nord d'Àfrica en la seva majoria. Sovint, aquesta població pateix les conseqüències de la precarietat de les seves condicions de vida i de treball i de la percepció social de la diferència cultural.

Les diferents alternatives educatives que s'han anat donant al llarg dels darrers vint anys a Europa, Estats Units i altres països occidentals sorgeixen en el moment en què es comprova els baixos rendiments escolars i les dificultats d'adaptació al sistema educatiu d'una proporció força elevada d'aquesta població immigrant. És a partir d'aquesta comprovació quan es pren consciència de la creixent pluralitat cultural i ètnica de la societat.

I és també a partir d'aquesta comprovació que sorgeixen diferents propostes i diferents opcions educatives.

La perspectiva assimilacionista

Fins als anys 50 i 60, tant a Europa com als EEUU, hi havia un ple consens sobre el paper que jugava l'escola en relació a l'educació de les minories ètniques. Des d'aquesta perspectiva s'entén que les diferències culturals generen desigualtats. S'aposta per un enfocament assimilacionista, segons el qual l'escola té el paper d'ensenyar la cultura nacional per tal de facilitar l'assimilació dels nous immigrants i la bona integració del menor risc de problemes per a aquesta població infantil. No cal donar un tractament especial a l'alumnat d'altres cultures o ètnies, ja que això perjudica el seu procés d'integració en la societat d'acollida i provoca fins i tot conseqüències negatives.

Els programes escolars insisteixen en l'aprenentatge de la llengua, la història, la geografia i les tradicions del país d'acollida. Els problemes que es generen queden reduïts a solucions parcials que ignoren les diferències culturals i lingüístiques del nou alumnat.

Entenc que aquesta perspectiva confon diferències amb desigualtats.

El consens al seu voltant comença a esquarterar-se amb les pressions de diferents grups ètnics i dels moviments socials, polítics i acadèmics relacionats amb l'educació, que reivindiquen més atenció per a aquest problema des de l'àmbit de la política educativa amb l'objectiu que tota la responsabilitat no recaigui en els educadors. A més, cal tenir present que la pretesa assimilació social i cultural dels col·lectius immigrants és parcial, i que els fenòmens de "ghetització" creixen com a resposta social a una situació de marginació o de rebuig.

L'enfocament compensatori

Paral·lelament al desenvolupament de les societats del benestar social i d'expansió econòmica i mitjançant la investigació, es comença a posar de manifest la relació entre -econòmica, que fa evident la inadequació d'un sistema rígid i homogeni en un percentatge important d'escolars immigrants o culturalment diferents.

Factors com el desconeixement de la llengua, de les pràctiques i dels costums dins les institucions fan sorgir programes de suport, els anomenats programes compensatoris, per donar resposta a les problemàtiques concretes que sorgeixen als centres educatius.

L'extensió dels programes compensatoris a la població immigrant, els serveis d'orientació i els programes per a joves immigrants que pretenen la creació de mesures per a la millor adaptació d'aquesta a la societat de la majoria, són mesures que accepten el pluralisme cultural, però des d'una perspectiva monoculturalista.

El seu objectiu és oferir una igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat culturalment diferent respectant els valors de les diferents cultures, però des d'una perspectiva compensadora. Es parla de dèficits i de la necessitat d'una educació compensatòria per a paliar-los. Cal omplir els "buits" cognitius que dificulten la bona marxa de l'escolaritat de l'alumnat a fi de millorar-ne el rendiment. S'accepta la idea de diversitat, però intrínsecament la tracta com a deficitària.

Tot i que aquesta perspectiva representa un avenç, els resultats d'aquesta etapa tampoc són els que s'esperen, i les societats occidentals, que admeten cada vegada més, la seva multiculturalitat, evidencien la necessitat de replantejar-se en altres termes el concepte del mono i multiculturalisme.

L'educació multicultural

Al voltant del terme educació multicultural es planteja una relació diferent entre educació i cultura. L'escola és un lloc idoni per a recrear la coexistència i la convivència entre cultures diferents.

Proposa una concepció curricular més flexible i promotora de la diversitat, així com la a convivència en la diversitat cultural. Amb aquesta finalitat, proposa incloure al currículum les diversitats culturals i ètniques de la població minoritària, per tal d'augmentar la seva autoestima i sensibilitzar, alhora, la resta de l'alumnat sobre elles.

Aquest reconeixement de la diversitat porta moltes vegades a pràctiques que tenen com a objectiu ajudar els membres de les minories a mantenir la seva cultura i, a la vegada, a fer participar aquestes minories en la cultura d'acollida.

Entenc que des d'aquesta prespectiva es contemplen accions dirigides a les escoles on conviuen alumnes de cultures i ètnies diferents, però no es planteja un enfocament més global i d'anàlisi social. Considera l'escola com un element essencial de transformació, un lloc ideal per a recrear les relacions interètniques, però des d'una visió una mica folklòrica i tancada de les cultures, amb la qual cosa es corre el risc d'afavorir la fragmentació social, l'aïllament i la "ghetització" de col·lectius culturalment diferents (Hannoun, 1.992).

L'educació intercultural

Aquesta prespectiva assumeix gran part de la proposta anterior, però critica la ingenuïtat dels seus plantejaments.

A l'igual que el multiculturalisme, participa d'una actitud relativista, però rebutja tant les actituds que neguen les diferències i els conflictes entre els grups com aquelles que, en nom de la defensa de l'heterogeneïtat absoluta dels grups, els porten a l'aïllament i la

Sosté que un millor coneixement i comprensió dels altres grups i cultures s'aconsegueix mitjançant la interacció. Acceptant les diferències i pensant que aquestes diferències tenen efectes positius i no desestructuradors.

La seva anàlisi gira al voltant del binomi diferència-igualtat, a partir del qual reflexiona sobre la complexitat dels processos que genera el multiculturalisme de la societat i les seves repercussions en l'educació. Per exemple, la seva posició davant del racisme és clara i estima que si no s'enfronta cara a cara des de l'escola, hi entra esmunyint-se fàcilment per la porta del darrera.

El currículum intercultural proposa fer-se extensiu a totes les escoles, no només a aquelles en què hi ha minories. Cal dirigir la mirada als aspectes comuns de les diferents cultures, a les seves complementaritats, per a arribar a noves societats culturals i a una comunicació intercultural.

La prespectiva intercultural entén que parlar d'igualtat d'oportunitats vol dir, entre altres coses, que tot col·lectiu pot veure reflectida la seva cultura a les propostes curriculars de l'escola, i, per tant, cal replantejar des d'una visió intercultural tot el currículum

Promou un projecte de societat i demana un determinat desenvolupament de la pràctica política i de les seves institucions. Més que una realitat és una proposta per donar solucions al fenomen de la creixent interdependència, una proposta a la que, crec, cal tendir.

Quadre resum

LES RESPOSTES EDUCATIVES DAVANT LA DIVERSITAT CULTURAL

PRESPECTIVA ASSIMILACIONISTA	ENFOCAMENT COMPENSATORI	EDUCACIÓ MULTICULTURAL	EDUCACIÓ INTERCULTURAL
.Basada en el principi "tots som iguals" .Manca de relativisme cultural	.Basat en el principi "tots som iguals" .Acceptació del pluralisme cultural, però des d'una perspectiva monoculturalista	.Basada en el relativisme cultural .Afirma el valor de totes les cultures i no augmenta les diferències d'estatus entre elles	.Basada en el relativisme cultural .Coneixement i comprensió d'altres cultures mitjançant
. Pràctiques educatives no diferenciades .Ensenyament de la llengua, història i geografia del país d'acollida .Omissió diferències culturals i lingüístiques nousvinguts	.Pràctiques educatives diferenciades .Ofertament d'igualtat d'oportunitats a l'alumnat .No inclusió elements diferenciadors culturals en el	.Currículum flexible i promoció de la diversitat .Inclusió en el currículum diversitats culturals i ètniques .Promoció canvi actituds i valors en el professorat i l'alumnat	.Currículum intercultural a tots els centres .Funció escola: ajudar l'alumnat a ocupar el seu lloc dins una societat pluricultural .Replantejament curr. des d'una visió intercultural
.Sistema educatiu rígid i homogeneïtzador	.Ensenyament dels valors de les diferents cultures des d'una perspectiva compensadora	.Ensenyament complementari amb continguts culturals particulars per a cada grup	.Ensenyament basat en la competència cultural
.Desparició cultures diferents a la dominant	. Desaparició cultures diferents a la dominant	.Coneixement d'altres cultures diferents a la pròpia	.No hi ha ni cultures dominants ni cultures dominades, sinó cultures en relació

3.3. NECESSITAT DEL TRACTAMENT INTERCULTURAL DELS CONTINGUTS ESCOLARS

La perspectiva intercultural demana als centres escolars un paper actiu, però a la vegada, a vegades, contradictori. Demana entendre el context social en què aquests es troben i deixar de ser un element reproductor del sistema, demanda que des d'altres àmbits del sistema educatiu sí que es fa.

Demana fomentar la relació escola-entorn multicultural mitjançant l'afavoriment de la participació social dels diferents col·lectius i minories, amb la intenció de fer disminuir la seva dependència i d'afavorir un espai per al desenvolupament de les seves identitats i dels canvis que experimenten. Relació que no sempre és fàcil com a conseqüència de les dificultats de comunicació, desconeixement del bagatge cultural, la concepció sobre l'educació, del rol a desenvolupar,...

Demana no només incorporar o canviar la perspectiva de continguts a de proporcionar procediments que desenvolupin la capacitat de reflexió crítica i creativa en la construcció d'aquests conceptes. Conceptes que des del propi equip docent, sovint es veuen diferents.

Demana desenvolupar actituds interculturals positives, millorar l'autoconcepte de l'alumnat, potenciar la convivència i la cooperació entre l'alumnat i potenciar la igualtat d'oportunitats acadèmiques. Li demana que sigui una "superescola". Si bé l'escola té influència sobre els discents i les seves famílies, cal tenir present que no és l'únic agent educador, no pot fer-ho tot i no pot fer-ho sola.

Demana formar en tot l'alumnat "una competència cultural madura, és a dir, un bagatge d'aptituds i d'actituds que el capaciti per funcionar adequadament en la nostra societat multicultural i multilingüe" Jordán Sierra (1.997), però la majoria de famílies, tant les immigrants com les que no ho són, demanen a l'escola que ensenyi aspectes acadèmics funcionals (llengües, matemàtiques, ciències, ...), és a dir, obrir-se camí en la societat. Aquesta prioritat del que és pràctic sobre el que és idèal s'explica per la percepció que es té de què el rendiment escolar dels fills és un dels condicionants més importants per a aconseguir

Demana al professorat una formació i una capacitació que en aquests moments no té. Aquesta nova situació fa que experimenti una certa ansietat en percebre la dificultat de desenvolupar -se amb tasques educatives noves i complexes, per a les quals no està preparat pedagògicament. La incorporació d'aquest alumnat, a la pràctica, representa una càrrega suplementària per a la tasca educativa quotidiana. Si ha de ser el motor i la peça clau per a una educació de qualitat, el model educatiu plantejament seriós, urgent i reflexiu que possibiliti aquesta formació i que no caigui en propostes fàcils, parcials, desvinculades dels centres on treballa, ideals i poc reals.

4. DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

4.1. DETECCIÓ DE NECESSITATS I PRIMERS CONTACTES

Recerca bibliogràfica

Vaig començar amb la lectura dels materials de l'assignatura de la UOC *Multiculturalisme i educació*, el coordinador dels quals és José Antonio Jordán Sierra i el capítol "Assimilacionisme, multiculturalitat i interculturalitat" de Juan Manuel Muñoz Justicia, de l'assignatura *Psicologia social de l'ensenyament* i de l'article de na Susana Tovías "Societat pluricultural i educació", per tal de conèixer quines alternatives en el camp de l'educació podia trobar sobre el tema.

També vaig llegir diferents articles de les revistes *Guix* i *Prespectiva Escolar* que parlaven sobre experiències sobre atenció a la diversitat i els Plans d'Acollida. Aquests articles si bé m'han ajudat a centrar el tema i adquirir soltura i seguretat sobre la diferent terminologia i extreure activitats concretes que es poden dur a terme, no m'han orientat gaire en el desenvolupament d'aquest treball, sobretot els articles referents als Plans d'Acollida, que estan concebuts per a l'ESO i des d'una prespectiva molt diferent, no en relació amb l'alumnat d'incorporació tardana.

Anàlisi i revisió de documents elaborats pel Centre

Revisant el PEC vaig veure que no calia adaptar-lo, ja que ja recull la necessitat d'adaptació del Centre al context de la nova realitat social i cultural i s transmissió de valors i actituds que recalquen la importància de veure la diferència com un fet no negatiu. Una altra cosa és si l'equip docent serà capaç de construir des de la pràctica educativa una comunitat socialment cohesionada en què es pugui afrontar un projecte comú des de la diferència.

Així mateix en el PCC queden també recollides les intencions d'un tractament no monocultural del currículum i una atenció positiva al tractament de la diversitat de

No ha calgut, per tant, grans plantejaments institucionals a incloure dins els macrodocuments de Centre.

Anàlisi i revisió d'informació i materials existents al Centre

El Centre, a través dels professionals del Programa de Compensatòria, i del SEDEC ha rebut assessorament sobre les característiques de la cultura islàmica. Vaig trobar diferents dossiers elaborats en els Seminaris d'assessorament didàctic de la Llengua catalana per a l'atenció de l'alumnat d'incorporació tardana (Direcció General hem extret diferents activitats i actuacions.

Contacte amb el CRP de l'Alt Penedès

Consultada la seva web i la persona encarregada del Servei, vaig constatar que a la comarca no hi havia cap Centre que hagués emprés la realització d'un Pla d'Acollida. Per tant, no vaig poder posar-m'hi en contacte per conèixer i contrastar les seves experiències en relació a l'elaboració del PdA.

Contacte amb l'IES del municipi

A través de la Direcció de l'IES vaig saber com tenien organitzat el professorat per a atendre l'alumnat nouvingut. També vaig saber que comptaven amb el suport del mestre de Compensatòria de zona dos dies la setmana.

Tenen un Pla d'Acollida que fa referència a facilitar el pas de l'alumnat de Primària a Secundària, però no se l'han plantejat, de moment, com una eina per al tractament de l'alumnat d'incorporació tardana.

Entrevistes amb l'alumnat de Cicle Superior

Per tal de conèixer amb quines dificultats es va trobar quan va arribar, quines de les accions que va dur a terme el Centre li va afavorir la seva adaptació, què li va resultar més fàcil i què més difícil, així com a les seves famílies, i poder recollir propostes d'accions a realitzar, vaig entrevistar-me amb 4 alumnes de Cicle Superior provinents d'altres països, de forma individual.

Valoro l'experiència molt positivament. Els alumnes entrevistats (2 magrebins, un portugués i un búlgar) viuen amb total normalitat la seva estada en un país diferent. De fet, va ser una alenada d'aire fresc en una temàtica en què sovint cal anar amb peus de plom per a no ferir susceptibilitats.

Tots es van mostrar d'acord en què "el català, al principi costava una mica d'entendre, però que després era igual de fàcil que la seva llengua". A tots els agradava sortir de classe a "aprendre el català", perquè jugaven i estaven només per ells. Pensen que els seus companys són simpàtics, agradables i bons companys i que els mestres són bons i simpàtics. En alguns casos, les seves famílies no parlen la llengua del país, però ells els fan de traductors i d'interprets.

Contacte mestre Compensatòria de zona

Assabentat de l'intenció d'elaborar el Pla, es va mostrar interessat en conèixer el seu desenvolupament i contingut i es va mostrar predisposat a comparèixer puntualment a les reunions de treball si necessitàvem la seva presència.

Preguntat sobre quin era el marc teòric referencial que guiava les actuacions del Programa, va fer-me arribar l'article d'en Francesc Carbonell Paris "Decálogo para una educación intercultural" (*Cuadernos de Pedagogía*, no. 290), que recull deu normes sobre les quals articular l'educació a les escoles, ja que era el seu punt de referència.

Contacte membre EAP

La demanda de col·laboració en la realització del PdA queda ja recollida a principis de curs en el seu Pla de treball. Això ha facilitat i afavorit el treball conjunt i la seva

En explicitar-li què pretenia fer i com, es va mostrar amb bona predisposició i va trobar la demanda interessant i engrescadora, tot i que no se li havia fet mai una proposta d'aquest tipus.

Em va facilitar adreces electròniques de diferents organismes i institucions amb les que em vaig posar contacte (SOS racisme, P.A.U. educació, IRIS: Instituto de Realojamiento e Integración social, Fundació Jaume Bofill) i de les que vaig aconseguir publicacions, informacions i materials.

Va trobar encertat el meu plantejament i va supervisar els dos qüestionaris inicials. (Veure annexos 1 i 2)

Contacte amb l'Equip Directiu

Amb l'Equip Directiu vaig consensuar i ajustar l'objectiu del treball, així com el procediment a seguir i la posterior avaluació. El treball es va inserir amb la resta de treball per Comissions que es recull al Pla Anual de Centre a inici de curs. També vaig acordar la incorporació al grup de treball de la mestra d'Educació Especial, ja que donades les característiques del seu treball em va semblar oportú la seva

Contacte amb les famílies

Per tal de recollir informació de tots els estaments de la comunitat educativa: conèixer què hauria d'incloure, a què hauria de donar resposta el PdA, grau d'implicació, ... vaig estionari (veure annex 2) per als membres del Consell Escolar no mestres: representants personal no docent, pares, AMPA i Ajuntament. En total vaig repartir-ne 7 i en vaig recollir 6.

Tots manifestaven que l'arribada d'alumnes estrangers a l'Escola era u que no representava cap dificultat. N'hi havia qui deia que no es relacionava amb aquestes famílies perquè no tenia ocasió, no coincidien, i qui ho feia amb igualtat de condicions que amb la resta de famílies del poble.

Tret d'una persona, les altres tenien la percepció que des de l'Ajuntament o bé no es feia res per a afavorir la seva integració, o bé es feia massa, ja que totes les beques de llibres i menjador eren per a les famílies nouvingudes.

Tots creien que el que ha de fer l'escola és ensenyar la llengua i els costums del país, ja que això afavorirà la seva integració.

Treball dins la Comissió

La Comissió de treball ha estat formada per un membre de cada Cicle, un membre de l'Equip Directiu i la mestra d'Educació Especial. En la primera sessió es va acordar el calendari i l'horari. Vam decidir reunir-nos setmanalment, els dijous, i que les sessions tinguessin dues hores de durada.

Per tal de detectar l'opinió del professorat sobre el Pla d'Acollida, quines eren les seves preocupacions, necessitats, mancances, actituds, expectatives, aspectes que hauria d'incloure, ... i sobre els recursos amb què compta i/o pot comptar per elaborar-lo, vaig dissenyar un qüestionari (veure annex 1) que vaig fer arribar a l'Equip Directiu i els mestres de la Comissió de treball encarregada d'elaborar-lo. En total vaig repartir-ne i recollir-ne 8.

Per a tots l'arribada d'alumnes procedents d'altres països o cultures presenta dificultats, bàsicament de comunicació i d'adaptació de la pràctica educativa. En un altre ordre de coses dificultats a l'hora de formalitzar la matrícula, de fer l'adscripció a un curs, d'organitzar els diferents recursos amb què compta el Centre de grups flexibles, acumulació d'hores en un sol mestre per poder fer atenció individualitzada en petit grup, ...

Una de les seves majors preocupacions era tenir informació prèvia sobre l'alumnat. es recollia a la entrevista de matriculació era suficient, van respondre que no, per tant, es va decidir començar per elaborar un full d'entrevista de matriculació que recollís informació rellevant i que fos útil.

Tothom va creure necessari incloure dins el PdA dos grans continguts: un que fes referència als aspectes organitzatius, i, per tant, al Centre, i un altre destinat al professorat.

A partir d'aquí vam començar a treballar.

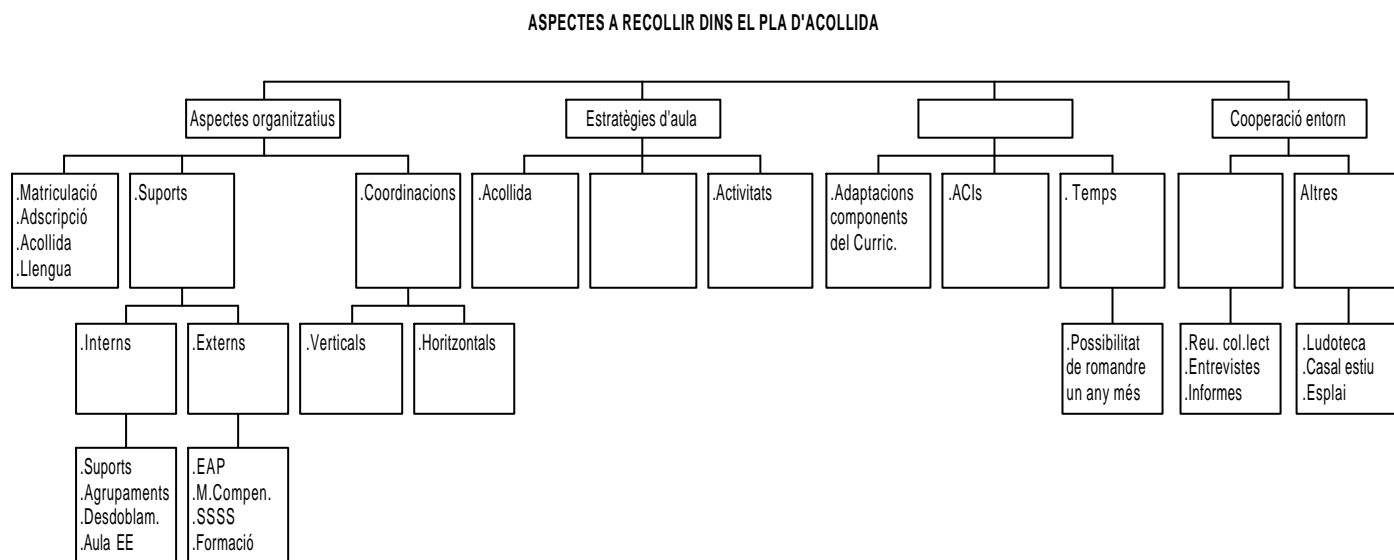
4.2. EL MARC REFERENCIAL

Amb la intenció de compartir un mateix -conceptual que ens guiés a l'hora d'emprendre actuacions i prendre decisions, vaig creure oportú fer conèixer les propostes educatives que en relació a l'atenció a la diversitat cultural s'han desenvolupat al llarg de les últimes dècades, valorar-les i, amb coneixement de causa, optar després pel model més adient.

Amb aquesta intenció vaig fer arribar a l'equip de treball el quadre resum de la pàgina 21 desenvolupant superficialment el que allí es diu i aportant les referències bibliogràfiques que havia consultat. La discussió entre els diferents components del grup es va centrar en els dos últims models: el proposat des de la perspectiva multiculturalista i el proposat per l'interculturalisme, per la qual cosa va caldre aprofundir més en ells. Es va optar per treballar tenint present les propostes d'una

4.3. PLA DE TREBALL AMB LA COMISSIÓ

Recollint els aspectes que el grup de treball va considerar necessari d'incloure dins el PdA, vaig presentar la següent proposta d'elements que hauria d'incloure, de manera que pogués ser utilitzada com a guió de treball:

També es va acordar que, a més a més de les sessions establertes en la Comissió, es reunarien els Cicles per discutir, aprofundir, plantejar dubtes, ... sobre el contingut elaborat per la Comissió, de manera que tot l'equip docent pogués estar assabentat i conèixer el seu contingut, així com dur a la pràctica les propostes elaborades. Més endavant, es presentaria formalment al Claustre i es faria la proposta d'aprovació.

En el desenvolupament del treball i com a conseqüència del consens en la Comissió sobre la meua proposta de la conveniència de desenvolupar en tot l'alumnat habilitats que li permetessin ser competent socialment, vaig fer arribar als membres de la Comissió unes pautes d'actuació del professorat que contribueixen al desenvolupament de la competència social de l'alumnat (Veure annex 3), que vam estar comentant i que vam creure necessari fer arribar a la resta de professorat. Aquestes pautes, encaminades a facilitar l'adquisició de les competències i actituds prosocials, estan extretes del mòdul *“Avaluació dels patrons de relació i integració social”*

Luis Villa Arocena (Barcelona 1.997).

4.4. INTERVENCIÓ AMB ALTRES ESTAMENTS I PROFESSIONALS

Equip Directiu

Des del seu inici l'Equip Directiu va mostrar la seva implicació en aquest treball i així ho va fer constar al seu Pla Anual de Centre. Vam decidir reunir-nos mensualment i fora de l'horari lectiu per tal de poder comentar totes les decisions que s'anaven prenent i poder incidir en les decisions de Centre que condicionen el treball d'aquest, dels Cicles i dels mestres individualment i avaluar-ne el contingut i el procés un cop finalitzada la

Vam tractar els següents aspectes:

- . Contingut i desenvolupament de les reunions a la Comissió de treball.
- . Paper a desenvolupar per l'Equip pel que fa a la matriculació, rebuda, contacte inicial amb les famílies, informació a transmetre, possibilitat de contacte amb famílies vingudes amb anterioritat i que en un primer moment puguin fer d'enllaç, ...
- . Possibilitat/conveniència de demanar un assessorament a centre dins el PAFPZ sobre estratègies, recursos i instruments a treballar dins l'aula per a desenvolupar l'expressió i comprensió oral de tot l'alumnat.
- . Contingut, utilitat i ús de la informació proporcionada pels Informes d'Incorporació Tardana realitzats per l'EAP.
- . Elaboració de la sol·licitud al SEDEC de realització d'un Taller de Llengua (sobre

- . Elaboració de la sol·licitud a Inspecció de l'assistència del Mestre de Compensatòria.
- . Procés d'implementació de les propostes elaborades.
- . Mecanismes de seguiment i d'avaluació de les propostes i modificació de les mateixes si cal.
- . Conveniència de fer arribar al Consell Escolar el document elaborat.
- . Contingut del contacte amb la regidoria de cultura sobre la presència d'un mediador cultural.
- . Materials d'alfabetització.
- . Elaboració d'una proposta de treball conjunt dins la ZEO per al curs vinent: incidint en un primer moment sobre els aspectes organitzatius i continuant després amb els que fan tal de consensuar una mateixa línia d'actuació entre els quatre centres que la formen.
- . Avaluació.

EAP

La proposta de col·laboració i assessorament a l'equip docent entorn a l'elaboració del PdA va quedar recollida a inici de curs en el Pla de Treball del professional de l'EAP. Vam acordar reunir-nos mensualment (el primer dilluns de cada mes) per tractar aspectes tant del desenvolupament de les reunions dins la Comissió com del contingut de les mateixes.

Tot i les orientacions i l'interés mostrat a l'inici de curs, la seva actuació es va refredar amb posterioritat sostenint que des de la UOC no havia rebut cap indicació ni cap orientació explícita i que no creia oportú intervenir en el desenvolupament d'un treball que considerava ben plantejat i ja es duia a terme per part meua. Per tant, no es van poder dur a terme totes les reunions de treball i vam poder consensuar poques actuacions.

Els aspectes tractats van ser els següents:

- . Supervisió del plantejament de la intervenció.
- . Supervisió dels qüestionaris adreçats als mestres i als membres del Consell Escolar. (Veure annexos 1 i 2)
- . Articles, institucions, organismes, organitzacions relacionades amb el tema cultural.
- . Avaluació.

Consell Escolar del Centre

L'Equip Directiu va explicar en la primera reunió a inici de curs la voluntat de tirar endavant un Pla d'Accollida donat l'increment constant que experimentava el Centre d'alumnes procedents d'altres països. Vaig tenir ocasió d'explicar què pretenia fer i com i de sol·licitar la col·laboració dels membres no mestres mitjançant l'ompliment del qüestionari que els trametia, així com amb les aportacions i suggeriments que consideressin oportuns de fer-me arribar.

Del buidatge dels qüestionaris rebuts vaig poder fer-me la representació de les seves inquietuds i la forma d'entendre el fet migratori.

Regidor de Cultura de l'Ajuntament

Des de l'Ajuntament feia un any que es parlava de la conveniència o no de la pràctica d'un mediador cultural magrebí.

Vaig entrevistar-me 3 vegades amb el regidor per tractar aquest tema, tant per saber la seva disponibilitat per tirar endavant la proposta com per acordar funcions cas que la resposta fos positiva. Un cop coneguda la voluntat de l'Ajuntament de fer-la realitat, el Centre em va fer arribar les seves necessitats pel que feia a la comunicació amb les famílies magrebines, necessitats que vaig fer conèixer al regidor. Vam creure oportú que el mediador:

- . disposés d'un horari estable d'atenció per tal que tant el Centre com les famílies sabessin quan i on contactar amb ell,
- . fes d'enllaç en un primer moment entre el Centre i les famílies, però sense que això de contacte entre un i altres,
- . informés les famílies dels serveis amb què compta el Centre i la forma d'utilització (menjador, dutxes i vestidors, ...), així com dels serveis amb que compta el municipi

Previ al treball d'elaboració del PdA com a tal, vaig creure necessari fer reflexionar sobre els posicionaments institucionals del Centre, ja que aquests ens marcarien la direcció a seguir i evitaríem incoherències. De la mateixa manera, calia reflexionar sobre si calia o no (un cop revisats aquests posicionaments) modificar, matisar o incorporar-ne algun.

Un cop analitzats es va creure oportú incloure dins el Pla d'Acollida els següents aspectes:

- Tenir present la voluntat expressada al PEC d'educar per a una societat plural.
- Tenir present les intencions d'un tractament no monocultural del currículum i una atenció positiva al tractament de la diversitat de l'alumnat, recollides en el PCC.
- Assumir que l'alumnat és divers i que la tasca pedagògica s'hi ha d'adaptar.
- Adequar el currículum a la diversitat. Tenir en compte els elements del disseny curricular que permeten fer un tractament intercultural.
- Incloure en el PCC les possibilitats que té cada àrea de ser explicada d'una manera intercultural.

4.6. ASPECTES RECOLLITS DINS EL PLA D'ACOLLIDA

Els elements inclosos en aquest apartat són els que integren el Pla d'Accollida del Centre.

4.6.1. Aspectes organitzatius

1. Matriculació

. Acceptar el nou alumne al Centre així que la família hi compareix. Sense adreçar-la a l'EAP o als SSSS de l'Ajuntament. D'aquesta manera la família pot percebre que se sent ben acceptada, que l'Escola no posa traves a la incorporació dels seus fills, i es pot començar així un treball conjunt el més aviat possible.

. Procurar que el procés sigui àgil.

. Realitzar les gestions adients davant l'aparició de possibles dificultats o problemes:

- Llibre d'Escolaritat
- Certificat escolarització país d'origen
- Declaració jurada del pare justificant aquesta escolarització
- Carnet de vacunes
- Tramitació de beques i ajuts
- ...

2. L'adscripció al curs

. Intentar adscriure l'alumne al seu grup d'edat, per a facilitar la seva socialització i

. Evitar l'acumulació d'aquests alumnes amb una mateixa classe.

3. L'acollida i la relació família-Escola:

. Normalitzar al màxim la relació entre la família i el Centre, fent una entrevista inicial per a informar-la i demanar informació. Per a aquest fi s'utilitzarà el model de "Full d'entrevista matriculació" (Veure annex 4). Sempre que la comunicació ho possibiliti

. Acudir, si cal, a altres famílies o al mediador cultural, que en un primer moment puguin fer d'enllaç o de traductores.

. Explicar la línia pedagògica de l'Escola i el seu funcionament.

. Presentar el mestre tutor del nou alumne.

. Ensenyar l'Escola, l'aula i els espais més utilitzats.

. Demanar la disponibilitat horària de la família, per tal de facilitar la realització d'entrevistes i informar de la importància d'assistir -hi.

4. Llengua

. Utilitzar com a llengua vehicular i d'aprenentatge, la llengua catalana.

5. Recursos

- Analitzar els recursos del Centre: horaris, espais, professorat, ... i optimitzar-los. La concreció d'aquesta optimització es farà anualment al Pla Anual de Centre en funció de les necessitats i dels objectius marcats per al curs escolar.
- Establir reforços no desintegradors, que permetin la màxima participació en les activitats de classe.
- Coordinar el reforç amb el tutor i l'equip docent.

5.1. Recursos interns

. **Suports dins l'aula:** Aquest suport es refereix al fet que a l'aula hi entren dos ensenyants. Entre ambdós s'ha d'establir una bona entesa. Moltes vegades aquesta entesa és més fàcil si queda clar qui és el "titular" i qui l'"ajudan sempre una mateixa persona ha d'exercir el mateix paper, és bo intercanviar-se els papers.

Aquesta estratègia simplifica força la feina de preparació.

La inversió que representa és de dos docents per hora lectiva. L'avantatge és que no es fan agrupacions ni identificacions de nivells de dificultat, la qual cosa permet que hi hagi un referent motivador positiu entre l'alumnat. Es pot sentir més ben atés i pot escollir entre els dos ensenyants a qui pot demanar ajut.

Poder disposar de dos docents permet millorar l'atenció a l'alumnat, fer observacions sobre les dinàmiques individuals, però sobretot, permet reflexionar conjuntament.

. **Agrupaments flexibles:** Agrupar per nivells no sempre implica una reducció de la ràtio, a vegades pot implicar una ràtio més elevada.

En utilitzar aquest recurs cal tenir sempre present que s'utilitza per a millorar el procés educatiu de cada alumne, que la proposta d'agrupació que es faci sigui integradora, és a dir, que sigui la que ajudarà més a cada un dels alumnes.

. **Desdoblaments de grups:** Per a treballar amb menys alumnes a l'aula, però mantenint l'heterogeneïtat del grup. Això permet millorar l'atenció a cadascun i poder proposar altres maneres de treballar més participatives. Cal aprofitar aquestes reduccions per a aplicar estratègies més difícils de realitzar amb un grup nombrós. No es tracta de fer el mateix que faríem si tingéssim el grup complet.

. **Atenció individualitzada (reforç fora de l'aula):** En petit grup i amb activitats i materials adaptats, amb la finalitat que aquest grup d'alumnes assoleixi el currículum ordinari, però amb un altre ritme de treball, amb un itinerari educatiu diferenciat. Es tracta de diversificar el currículum. Cada trimestre, el tutor de l'alumne, la mestra d'EE i la Cap d'Estudis pot plantejar quines necessitats té cada alumne i dissenyar una oferta diversificada de possibles atencions, tant pel que fa a continguts com a nivells o maneres de fer.

. **Aula d'EE:** Suport lingüístic intensiu. Per a facilitar l'aprenentatge de la llengua i possibilitar la comunicació de l'alumnat amb el professorat i els companys: vocabulari, funcions comunicatives diverses, ...

Docència en aquelles matèries que tenen caràcter marcadament instrumental i preparació de materials i activitats adaptades en col.laboració amb la resta del professorat, per tal de disposar de recursos apropiats per a l'atenció d'un alumnat amb necessitats educatives específiques temporals.

5.2. Suports externs

- . Conèixer i utilitzar els recursos de fora del Centre que poden ajudar.
- . Col.laborar amb els diferents professionals externs en l'atenció d'aquest alumnat.

. **Psicopedagog EAP:** Suport i assessorament al professorat en:

- . La realització de la programació individual d'alumnes.
- . L'organització de les activitats d'ensenyament/aprenentatge.
- . El seguiment i l'avaluació del progrés de l'alumnat.
- . La formació.

. **Mestre de Compensatòria:** La seva intervenció/participació en el Centre es centra en els següents aspectes:

- . Atenció directa a l'alumnat d'incorporació tardana. Els objectius a aconseguir queden reflectits en el seu Pla de treball anual que lliura al Centre.
- . Assessorament i suport al professorat en el disseny de l'itinerari curricular de l'alumnat d'IT.
- . Preparació, elaboració i/o adequació de materials, tant per a l'alumnat com per al professorat.
- . Manteniment actualitzat d'un arxiu del material existent al Centre per a aquest alumnat.

. **Treballadora Social de l'EAP:** La seva intervenció/participació en el Centre es centra en els següents aspectes:

- . Realització d'Informes per a l'alumnat d'incorporació tardana.
- . Assessorament a les famílies sobre hàbits educatius a treballar amb els seus fills en amb el Centre.
- . Col.laboració amb el Centre en la informació i ompleció de beques i ajuts que les diferents Administracions estableixin.

. **Treballadora Social de l'Ajuntament:** La seva intervenció/participació en el Centre es centra en els següents aspectes:

- . Informació a les famílies d'activitats i actuacions del Centre.
- . Informació a les famílies dels recursos i serveis del municipi amb què pot comptar.
- . Ajut a les famílies en l'establiment de sistemes de suports que les ajudin a respondre a les seves necessitats en relació amb el desenvolupament, creixement i socialització dels seus fills.

. **Formació del professorat:** La formació inicial de cada docent és un dels primers suports amb els que compta. Aquesta formació fa referència, no només als estudis realitzats, sinó també, a les experiències personals.

Un altre suport del qual es pot disposar per a aconseguir recursos i estratègies que ajudin a millorar la pròpia pràctica és la formació permanent. Cal l'actualització de coneixements i d'estratègies didàctiques que facilitin l'adequació d'aquesta pràctica educativa a la realitat canviant del Centre.

La participació en grups de treball amb altres companys d'altres centres que presentin característiques semblants és un altre suport amb el que compta el professorat. Permet l'elaboració de materials, compartir i superar dificultats, mancances, necessitats i preocupacions, així com fer una reflexió conjunta que ajudi a establir nous plantejaments i permeti buscar noves estratègies d'intervenció.

Formar part de grups d'ensenyants preocupats i ocupats per millorar la pràctica docent, l'atenció a l'alumnat, és una altra font de recursos per a aplicar a l'aula. Dóna una altra visió a la tasca professional i facilita un suport de seguretat, ja que permet compartir les

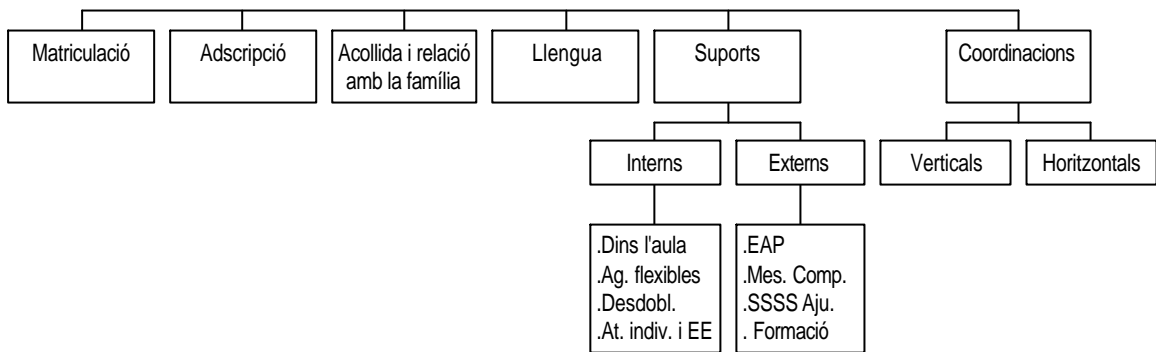
5.3. Coordinacions

. **Verticals:** El treball en equip del conjunt de mestres que imparteixen una mateixa matèria o àrea dóna una quantitat de recursos importants d'aplicació a l'aula. Es tracta de treballar de forma participativa, de compartir diferents experiències, de fer el seguiment i avaluació de les programacions, de compartir i elaborar recursos, de diària, d'abordar els problemes i les dificultats proposant -hi resposta, de donar-se suport mutu.

. **Horitzontals:** Per posar en comú les actuacions que els diferents professionals fan amb l'alumnat i els seus resultats, per compartir d'aprenentatge, per elaborar i adequar materials, per compartir propostes d'innovació, dificultats, programacions, recursos, per plantejar altres maneres d'enfocar un tema,

QUADRE RESUM

ASPECTES ORGANITZATIUS

. No ignorar ni amagar els conflictes que es donen a l'aula entre alumnes, utilitzar el diàleg i la resolució d'aquests conflictes.

. Ajudar el nou alumne a respectar les normes dels jocs de temps lliure i les de classe i del Centre i propiciar que el grup classe expressi les dificultats de relació sense por, per a superar-les, ja que en la mesura que l'escola valora la cultura del seu alumnat i deixa

l'espai suficient per a què l'expressi, l'alumnat de minories culturals millora el seu propi concepte i alhora es motiva la curiositat i el respecte de tots per al que és diferent.

- . Evitar la solitud en la col·locació a classe, a l'hora del pati, en les activitats fora del Centre: sortides, Colònies, ...
- . Incrementar les situacions d'autoaprenentatge.
- . Incrementar situacions de treball col·laboratiu.
- . Fer-lo participar el més aviat possible en les responsabilitats de la classe, tant pel que fa a hàbits i normes, com a càrrecs, ...
- . Fer-lo participar activament en aspectes que sigui competent: àrees de música, plàstica, educació física, ... per a facilitar la seva seguretat i autoconfiança.
- . Tenir cura en l'ambientació de la classe de manera que sigui facilitadora dels aprenentatges: rètols indicadors, murals amb imatges, ...
- . Informar-lo i preparar-lo davant diferents activitats i/o situacions escolars que li poden resultar estranyes: festes a l'Escola, revisions mèdiques, excursions,
- . Adaptar el ritme i l'activitat escolar.
- . Flexibilitzar horaris, agrupaments, disposició del mobiliari, ...
- . Practicar nous estils d'ensenyament.
- . Practicar nous estils de discussió.

3. Planificació de l'escolarització

Observació inicial

És important fer aquesta observació inicial, durant les dues o tres setmanes inicials, per tal de conèixer quin és el seu nivell real de competències (habilitats i coneixements) i les seves mancances.

Els aspectes a observar haurien de ser:

- . Els hàbits escolars
- . Les tècniques instrumentals
- . Les actituds davant les activitats
- . Les actituds davant el professorat i els companys
- . Les llengües que entén, parla o escriu

Planificació dels aprenentatges

Després de l'avaluació inicial mitjançant l'observació es farà un pla de treball en el que constarà d'on es parteix, els objectius a curt termini i els criteris d'avaluació que es seguiran.

En aquest pla de treball es creu interessant:

- . Prioritzar l'aprenentatge de la llengua, ja que la llengua és el vehicle més important de comunicació, aprofitant les diferents situacions comunicatives que es donen a l'aula i creant-ne d'específiques, però també aprofitant les que es donen en els altres àmbits escolars: al pati, en els canvis de classe, als passadissos, al menjador, en les sortides, ...

- . Planificar el treball específic de llengua tenint present la potenciació i facilitació de la relació i la comunicació, determinant la responsabilitat que c
partint dels coneixements i capacitats de l'alumne.
- . Incidir en els aspectes de lògica, raonament, numeració i càlcul en l'àrea de
- . Fer sistemàticament la comprovació dels conceptes i habilitats prèvies que assegurin la possibilitat de realitzar les activitats proposades.
- . Possibilitar el més aviat possible la seva participació en les classes de Coneixement dels Medis Socials i Naturals.
- . Definir clarament el seu horari i el treball a realitzar.
- . Preparar una programació, sobretot de les àrees instrumentals, amb uns objectius molt concrets i avaluar-los periòdicament.
- . Decidir els materials que ha de tenir i treballar: llibres, material específic, ...
- . Avaluar les actuacions proposades per l'equip de mestres que

4. Activitats

S'han recollit aquelles activitats que tenen un caràcter globalitzador i que incideixen en la convivència, en l'aprenentatge i en la pràctica d'habilitats socials, entenent que l'escola ha d'ajudar a formar persones que tinguin respostes constructives davant una societat en canvi constant.

Treball per projectes, ja que és una manera de treballar de caràcter obert que pressuposa implicar-se col·lectivament i de forma negociada al voltant de la resolució de problemes, ja siguin de tipus cognitiu, procedimental, d'actuació, ...

Es poden treballar projectes sobre la immigració, aspectes culturals d'altres pobles (cuina, costums, llengua, escriptura, narracions, ...).

Treball per racons, ja que permeten la flexibilització màxima d'actuació: diferents alumnes poden estar simultàniament en diferents espais de l'aula fent diferents activitats, de diferents matèries i amb diferents agrupaments, diferents materials i diferents metodologies.

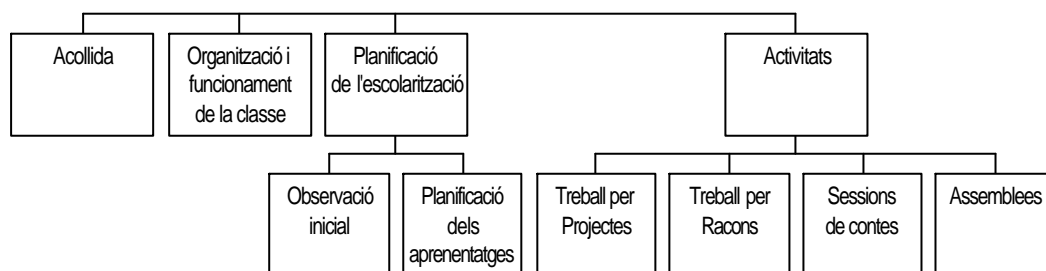
Treball per tallers, ja que el taller és un espai social, organitzat per a facilitar un marc d'actuacions sobre un eix temàtic determinat, que permet a l'alumnat establir lligams entre la seva activitat directa i la construcció social dels coneixements, permet lligar entre si continguts de diferents disciplines i, especialment, els tres tipus de continguts. El taller pot estar en qualsevol espai, de fora o de dins l'aula, que estigui pensat, preparat i organitzat per dur a terme aquestes activitats. Pot referir-se a qualsevol àmbit d'aprenentatge i a qualsevol àrea.

Organitzar sessions d'explicar contes d'alguna de les cultures presents actualment al Centre: sessions lúdiques, orals, sense *abans* ni *després*, només seure en rotllana per escoltar. Allò que sí convé és que els oïdors sàpiguen què va

puguin situar-s'hi fàcilment, que hi vagin amb interès i ganes, que tinguin una actitud respectuosa i empàtica davant allò que escoltaran. També convé comentar després si els ha agradat, què els ha sorprès, ...

Les assemblees, ja que són contextos on l'alumnat pot aprendre a participar amb autonomia, és a dir, a saber pensar, decidir i actuar per voluntat, amb coneixement de causa i segons criteris propis, a adoptar el compromís de desenvolupar correctament i de forma rigurosa els treballs, els càrrecs o les funcions assumides. Possibiliten l'aprenentatge i la pràctica de les habilitats de diàleg necessàries en l'expressió de les habilitats de resolució de conflictes i l'adopció de decisions. També són l'espai necessari i possible per a la formació i assumció d'actituds de voluntat i responsabilitat.

QUADRE RESUM

5. CONCLUSIONS I PROPOSTES DE FUTUR

5.1. INTERVENCIÓ ASSESSORA

El marc teòric que ha guiat les meves actuacions al llarg d'aquests mesos, ha estat la concepció constructivista de la intervenció assessora (3). En aquest sentit entenc que:

- . he tingut present les característiques del Centre i les opinions, percepcions i concepcions de diferents membres dels diferents estaments de la comunitat educativa
- . he adaptat el meu treball a la forma d'organització i treball al que el professorat acostumat
- . he partit de les concepcions del professorat sobre el procés d'ensenyament/aprenentatge i de les seves pràctiques educatives
- . he possibilitat la reflexió sobre la pròpia pràctica
- . he ajudat a concretar les maneres d'organitzar el treball dels docents
- . he ajudat a proposar formes d'organització articulada que integrin els recursos humans ordinaris del Centre amb recursos específics
- . amb la Comissió de treball hem compartit un mateix marc teòric referencial
- . s'han establert uns objectius i uns procediments ben definits
- . s'ha construït un context de col.laboració
- . el treball ha tingut sentit per al professorat, ja que proposava respostes a les seves necessitats
- . s'ha possibilitat l'optimització dels recursos del Centre
- . s'han obtingut millores pel Centre
- . s'ha avaluat tant el procés seguit com els resultats aconseguits

El fet que la proposta d'assessorament hagi estat negociada en els seus inicis amb l'Equip Directiu i, posteriorment, amb el grup de treball, ha configurat el plantejament i l'itinerari que calia seguir en l'elaboració del PdA. Aquest plantejament crec que ha propiciat la reflexió al voltant de la pròpia pràctica i de les necessitats sentides per l'equip docent, ha permès la participació de tots els membres de la comunitat educativa i ha propiciat aconseguir els acords i el consens necessari per a què aquesta reflexió

Valoro positivament el fet que tots els Cicles fossin representats en la Comissió de treball, ja que això ha permès que tot l'equip docent pogués estar assabentat del que s'anava fent i introduir els aspectes que creien oportuns. També ha permès que fossin els propis representants els que informessin i aclarissin els aspectes i elements que anaven configurant el PdA, així com poder fer un seguiment continuat de l'elaboració per part de la resta de professorat, alhora que ha propiciat el debat en la Comissió d'aspectes que han anat sorgint dels Cicles. Així mateix el fet de treballar en grup reduït ha afavorit la participació de tots els membres.

(3) MONEREO, Carles i SOLÉ, Isabel (1.996) El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista
Madrid: Alianza

També valoro positivament el fet que l'Equip Directiu fos present en aquesta Comissió ja que, no només ha permès que conegués el contingut i el desenvolupament de les reunions de treball de forma directa, sinó que ha donat a la intervenció suport institucional. Així com que hi fos present la mestra d'Educació Especial, donat l'important paper que desenvolupa en l'atenció d'aquest alumnat que presenta necessitats educatives específiques temporals.

Un altre aspecte que considero cal destacar és el fet de treballar des de la perspectiva global de Centre, això ha fet que fos tant important la reflexió i explicitació del professorat de cada Cicle, com la convergència d'actuacions globals. És a dir, s'ha pogut dur a terme tant un treball de coordinació horitzontal, com vertical.

També valoro positivament el fet de l'existència a la Comissió d'una persona encarregada de posar per escrit els acords que s'anaven prenent i que trametia a la següent reunió. Això ha permès puntualitzar, re-redactar, especificar el que s'havia dit i percebre que les reunions eren útils i que s'anava avançant.

La inclusió d'activitats adreçades al desenvolupament d'habilitats socials és un altre dels aspectes que valoro molt positivament i que es relaciona íntimament amb els dos grans marcs teòrics referencials explicitats en la introducció d'aquest treball. Entenc que -nos plantejat la convivència, ja que no podem ignorar que els conflictes que viu la nostra societat estan presents de forma directa o indirecta, explícita o encoberta, en el context de l'escola. En aquesta realitat aprendre a conèixer, a fer, a viure junts i a ser persona es converteixen en les finalitats priorità (Delors, 1.996)

Un altre aspecte positiu de la intervenció ha estat la reflexió sobre els propis recursos del Centre, així com la seva organització i articulació.

Considero encertat el plantejament de treballar a diferents "bandes": Directiu, EAP, mestre de Compensatòria, ... ja que això, si bé ha fet que la realització del Practicum em resultés molt laboriosa, m'ha permès el contacte amb diferents professionals dels que he pogut aprendre, he aconseguit diferents percepcions d'una mateixa realitat i m'ha ajudat a tenir una visió més global de la intervenció.

Tot i que amb data d'avui la proposta formal d'aprovació en Claustre encara no s'ha fet, crec que és bo que les parts elaborades del PdA siguin ja conegudes i treballades i tinguin el consens del professorat.

voluntària de les diferències, per part de tots els directament implicats, que posin en perill tant la identitat majoritària com la de les minories. I més en el nostre cas, fills d'una cultura petita i minoritària també.

Considero aquest aspecte una mancança perquè en les discussions en el si del grup apareixia aquest concepte i no tenia el mateix significat ni les mateixes connotacions per a tots els membres. Però, a l'igual que en el cas de les opcions educatives, vaig optar per no aprofundir-hi més perquè el grup no en veia la necessitat.

Tot i que continuo pensant que el PdA ha de recollir i l'equip docent ha de reflexionar i posicionar-se sobre tots els elements que configuren el Pla de treball (veure quadre plana 29), crec que el plantejament per part meua del Practicum, donada la seva durada, ha estat massa ambiciós. No he pogut desenvolupar tots els aspectes que hi consten, tot i que es desenvoluparan amb posterioritat i en les mateixes condicions en què s'han dut els primers. Queden per concretar els aspectes relacionats amb el currículum i amb la relació amb l'entorn.

5.2. AVALUACIÓ AMB L'EQUIP DIRECTIU

En finalitzar l'assessorament es va dur a terme la valoració del treball realitzat a la Comissió i del treball dut a terme conjuntament amb l'Equip Directiu.

L'Equip va considerar de forma positiva el plantejament del treball, la dinàmica desenvolupada a les sessions, l'aportació d'informació i els aspectes valorats positivament la forma del recull de propostes, ja que permetia ser un document fàcilment consultable.

Es va valorar que s'havia aconseguit fer un pas endavant en el procés d'elaboració del PdA ja que, tot i que el Centre ja tenia uns bons plantejaments organitzatius i pedagògics, requeria un impuls i una orientació que permetés consensuar i posar per escrit tot el que es feia i es creia necessari fer.

Es va creure oportú que en el moment de presentar formalment el document per a la seva aprovació, a més d'intervenir els mestres que l'havien elaborat, fos el propi Equip qui el valorés com una eina que podia ajudar el professorat a atendre la diversitat de tot el seu alumnat, com un recurs que podia ser utilitzat, no com un document tancat i acabat. Que calia valorar si el que recull és útil i ajuda a millorar la pràctica i, per tant dóna resposta a les necessitats educatives de l'alumnat, o cal fer noves incorporacions i/o modificacions.

Es va acordar incloure dins el Pla Anual del curs vinent, i dins la forma d'organització que li és habitual, els recursos personals necessaris per tal de sistematitzar, ordenar i organitzar d'una forma més assequible tot el material que sobre l'atenció a aquest Centre: publicacions, materials d'assessoraments, materials propis elaborats pel professorat, ...

5.3. AVALUACIÓ AMB L'EAP

Amb la professional de l'EAP es va dur a terme la valoració del treball realitzat i del treball dut a terme conjuntament.

La psicopedagoga va valorar positivament el plantejament del treball, la metodologia utilitzada, les activitats dutes a terme amb els diferents professionals i dins la Comissió, l'aportació d'informació i els aspectes tractats. En comentar-li que el Pla de treball havia estat massa ambiciós i que no s'havien tractat tots els aspectes, va valorar que no era tant problema de planificació, que la trobava encertada, sinó de temporització.

exhaustiu i continuat fins a finals de curs dels aspectes que es treballaran.

5.4. L'AVALUACIÓ AMB EL GRUP DE TREBALL DE LA TASCA FETA

En finalitzar l'assessorament es va dur a terme la seva valoració. Per tal d'avaluar el treball realitzat vam partir dels aspectes acordats en la segona reunió del grup.

L'avaluació del funcionament del grup de treball i del grau de satisfacció de cada participant pel que fa a la consecució dels objectius proposats va ser força positiva. Es va destacar el bon nivell de participació, implicació i responsabilitat per part de tots els membres del grup.

Pel que fa a l'adequació de les propostes d'actuacions a realitzar a les diverses necessitats del Centre i del professorat, es va considerar que quedava molt clar les actuacions que havia de fer el Centre i que realment es donava resposta a les seves necessitats, i que, en general, el professorat havia respost de forma molt positiva a les propostes i que veia que realment podia fer moltes coses i tenia a l'abast força recursos (alguns dels quals li eren totalment nous), però que hi havia encara qui considerava que el que calia eren més recursos personals i que dur a la pràctica aquelles propostes no era una feina gens fàcil.

Globalment, la valoració va ser positiva. El grup entenia que s'havia donat un pas endavant en la tasca de l'atenció de l'alumnat d'incorporació tardana, però que encara hi havia decisions per prendre:

5.5. PROPOSTES DE FUTUR

Tot i que el treball del Practicum ha acabat no hem donat per finalitzat el treball de la Comissió que continuarà endavant el Pla de treball acordat fins que arribi a la seva fi. Vam determinar que calia:

- A part de les activitats més de caire global que hem desenvolupat, determinar activitats més concretes per a les àrees instrumentals.

- Concretar els aspectes curriculars susceptibles de ser modificats i fer propostes de com dur-ho a terme, per tal d'acostar el currículum ordinari d'incorporació tardana.
- Concretar altres actuacions, més enllà de les de tipus organitzatiu, adreçades a les
- Buscar formes que impliquin l'AMPA i la resta de famílies en una concepció més oberta i solidària de la societat en què ens movem.

5.6. ALTRES PROPOSTES DE FUTUR

A part de les propostes formulades en les diferents instàncies amb les que he desenvolupat el treball, entenc que encara falten per desenvolupar diferents aspectes i que caldrà consensuar la conveniència o no de treballar-los:

- Definir el procés d'incorporació de l'alumnat estranger a l'escola des de dues perspectives qualitativament diferents: la recepció com a forma d'incorporació i l'acolliment com a procés comprensiu de l'escolarització, ja que això durà (al me u entendre) a una intervenció comprensiva del Centre que permetrà la integració.
- Fer una revisió crítica dels textos i materials escolars, per tal d'evitar estereotips i prejudicis.
- Ampliar la biblioteca d'escola i les biblioteques d'aula amb llibres d'altres cultures.
- Fer proposta a l'Ajuntament d'ampliació del fons bibliogràfic de la biblioteca municipal, amb publicacions d'altres cultures.

6. VALORACIÓ PERSONAL

La realització del Practicum ha estat l'activitat més difícil, engrescadora i interessant de les realitzades a la carrera i la que dóna sentit a les diferents assignatures treballades.

M'he plantejat aquest apartat del treball com una reflexió global, no la intervenció, sinó també pel que fa al tema de la intervenció.

He escollit per a realitzar-lo una metodologia qualitativa, la investigació-acció, perquè entenc que té per finalitat la millora i comprensió de la pràctica educativa. La millora del Centre docent i del microsystema de l'aula, de les seves estructures, processos i interaccions. El docent és el protagonista, amb ajut en aquest cas d'un "tècnic". L'acció té lloc en la comunicació entre docents i no docents. La I-A ens informa de què ha passat amb la teoria educativa, amb els models tecnològics utilitzats, amb la planificació prevista, en el moment que tenen lloc els processos d'ensenyament/aprenentatge.

Crec que aquest nivell d'investigació permet una intervenció qualitativa i evita l'estancament dels models teòrics. Garantitza el progrés teòric que permet respondre a les demandes de la realitat educativa multivariant. I aquesta era la finalitat de la intervenció: ajudar el Centre en la seva iniciativa de millora de la pràctica que desenvolupa, afavorir el procés de formació del professorat al Centre, entenent aquest procés com un procés de reflexió en i de l'acció i, per tant, analitzar aquesta pràctica que està desenvolupant i analitzar el "per què" d'aquesta, ja que això permet donar pas al pla d'actuació.

La funció desenvolupada, per tant, ha estat la facilitació de la innovació educativa.

En aquest sentit crec també que és molt important que l'assessor, si realment ha de ser un agent de canvi, reflexioni i analitzi la seva pràctica professional i les idees que la justifiquen i elabori de forma seriosa quin ha de ser el seu paper en tot aquest procés.

La meua intenció amb aquest assessorament era contribuir a configurar una visió més interdisciplinària, globalitzadora i integradora de l'educació, contribuir a desenvolupar una pràctica educativa que vetlli per una formació integral de la persona en una societat que ha d'anar superant amb determinació els seus prejudicis etnocèntrics i ha d'anar assumint gradualment un futur més multicultural i multiètnic, d'aquí l'opció de la perspectiva intercultural, ja que parteix del convenciment de què som més iguals que diferents, amb totes les conseqüències que d'aquest principi se'n deriven, i proposa una ment i els valors i actituds que a ell van associats.

Si bé és cert que la incorporació al centre d'alumnes d'altres cultures comporta per als docents un major grau de dificultat de la pràctica docent, crec que la major dificultat és reflex de les dificultats que sempre ha tingut l'escola (a l'igual que altres estaments i agents) per a adaptar-se als canvis profunds que experimenta el model social que, en

teoria, hauria de transmetre i contribuir a crear. La qüestió no és tant, al meu entendre, que hagi augmentat la diversitat de l'alumnat, sinó que s'han diluït els models que quadraven amb l'estructura homogènia del sistema educatiu. L'alumnat d'origen estranger que s'incorpora a l'escola qüestiona amb la seva presència l'homogeneïtzació cultural i social a la qual l'escola creia correspondre i que, per tant, havia de transmetre.

Crec que el tractament de la diversitat no és una qüestió bàsicament metodològica. Centrar-se únicament en la didàctica i pensar que hauria de permetre atendre adequadament la diversitat és una opció que possiblement conduirà al fracàs si no es pren en consideració les actituds i les diferents maneres d'entendre la funció social i cultura de l'escola presents en els diferents membres de la comunitat educativa: professorat, alumnat, família i administració.

Els que treballem en el món educatiu, sigui quin sigui el nostre àmbit d'intervenció, hem de contribuir a crear una institució que ha de preparar els altres i preparar-se ella mateixa per a una societat més democràtica i plural.

En força bibliografia consultada es fa esment a què cal tractar a l'alumnat d'incorporació tardana amb "atenció, comprensió i afecte", com si fos una mancança comuna en el professorat o com si només fos una qüestió d'actitud per part del professorat. Crec que és un enfocament erroni de la pràctica a desenvolupar i que no ajuda a superar els dubtes i inseguretats. És indiscutible que el professorat ha de tenir aquesta actitud vers aquest alumnat, igual que vers la resta d'alumnes, però aquestes afirmacions i prou no aporten res de nou al veritable canvi que han d'experimentar els docents i els centres i, en el fons, amaguen una concepció paternalista, si no racista de l'educació.

Sí crec que cal una formació permanent específica sobre aquests temes per al professorat. Una formació que ha d'anar més enllà i dotar de sentit la informació o els ensinistraments en tècniques concretes (que acostumen a ser els únics continguts dels cursos actuals i que potser és el que s'espera rebre). Els valors i les actituds que cal transmetre i educar en l'alumnat esdevenen totalment buits i inconsistents si el docent es limita a verbalitzar reflexions i bons consells. Els valors i les actituds no es transmeten pel canal verbal, sinó per l'admiració i la imitació de les actituds i dels comportaments d'aquelles persones que consideren models de conducta, és a dir, pel canal socioafectiu.

Tampoc cal mestres especialitzats en magrebins, gitanos, búlgars, ..., el que sí cal són mestres humans, adequats, escaients, oportuns, competents i, sobretot, amb capacitat ràpida d'adaptació. Cal mestres en i amb formació permanent, que actuïn amb coherència, rigor professional, respecte, consideració, empatia, percepció i reflexió.

En resum, els canvis produïts per l'última reforma del sistema educatiu i la presència als nostres centres d'alumnes estrangers han generat la formulació de nous interrogants en els centres educatius, han imposat nous reptes a la tasca educativa del professorat. A aquests nous interrogants cal donar-los una formulació que permeti intervenir i cercar respostes satisfactòries. És des dels mateixos centres des d'on s'han d'elaborar aquestes

aquestes respostes i el professional de la psicopedagogia hi haurà de contribuir amb l'aportació dels seus coneixements i de la seva pràctica i elaborar de forma seriosa i participació i quin és el seu paper en aquest procés.

Assutzena Miguel
Gener 2.001

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- . ALDÁMIZ-ECHEVARRÍA, M. del Mar i altres (2.000) Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat. Barcelona: Graó
- . JORDÁN SIERRA, José Antonio (1.997) Multiculturalisme i educació. Barcelona: UOC
- . MONEREO, Carles i SOLÉ, Isabel (1.996) El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista. Madrid: Alianza
- . MUÑOZ JUSTICIA, Juan Manuel (1.997) Individu, grup i dinàmica de grup a l'aula. Barcelona: UOC. Capítol "Assimilacionisme, multiculturalitat i interculturalitat".

- . JOVÉ, Glòria (1.998) El currículum escolar des d'una perspectiva intercultural. Barcelona: Guix, no. 244
- . TOVÍAS, Susana (1.993) Societat pluricultural i educació. Barcelona: Guix, no. 184

- . GIMENO SACRISTAN, J. (1.991) "Currículum y diversidad cultural", Ponència feta a les XI Jornadas de Enseñantes de Gitanos a València.

- . Informes d'Ensenyament. Escolarització d'alumnat fill de famílies immigrants. (2.000) Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.
- . Programa d'Educació Compensatòria (1.991). Barcelona: Centre de Recursos Específics i Pedagògics